

Debat over genderneutrale prijzen: ‘We voelen aan dat we ‘iets’ moeten’

Jeroen Schmale 1 september 2022,

Een trend in de media- en cultuurwereld: het genderneutraal maken van prominente prijzen. Dat kan rimpelloos gaan maar ook een mediastorm opleveren. De toneelwereld houdt donderdag een open debat. ‘We voelen dat we iets moeten.’

Stel, de organisatie van een prominente prijs in de media- en cultuurwereld voelt aan dat de gescheiden prijzen voor mannen en vrouwen niet meer passen bij het huidige klimaat. Dan kan de organisatie gescheiden categorieën afschaffen en **bakken kritiek over je heen krijgen**, zoals bij de Gouden Kalveren. Of de organisatie hoort... niets, zoals tijdens het Gouden Televizier Ring-Gala.

Andere mogelijkheid: een adviesbureau schrijft een lijvig rapport over alle voors en tegens van een verandering en bespreekt dat op een bijeenkomst met het werkveld. Het rapport van Blueyard – donderdag het onderwerp van gesprek in Amsterdam – is eerder een discussiestuk. Een stuk waar de organisatie van de VSCD-toneelprijzen, waarvan de Louis d’Or en Theo d’Or de bekendste zijn, mee verder kan. Beide prijzen worden dit jaar nog ‘gewoon’ uitgereikt maar daarna is de exacte voortzetting van de prijsuitreiking ongewis.

Hoe rigoureuus?

“Er zal wat veranderen, ik kan nu alleen niet inschatten hoe rigoureuus het is,” stelt juryvoorzitter Hadassah de Boer, nauw betrokken bij de totstandkoming van het rapport *Elk speelt haar/hun/zijn rol en krijgt hun/zijn/haar deel*. “Als jury en

organisatie voelen we aan dat we iets moeten. Vanwege de maatschappelijke discussie rond gender, maar ook vanwege de manier waarop toneel tegenwoordig gemaakt wordt. Want wat moet je als een man en een vrouw samen de hoofdrol delen? Of als een non-binaire acteur stelt zich niet vertegenwoordigd te voelen door de huidige categorieën?”

Het lijkt misschien eenvoudig om de gescheiden categorieën af te schaffen of juist te behouden, maar welke kant het balletje ook oprolt: simpel is het allesbehalve. De Boer: “Hoe meer je hierover weet, hoe lastiger het wordt.”

Fedja van Huet met zijn Gouden Kalf in 2021.BEELD ANP / ANP

Voorbeeld: stel dat het onderscheid tussen mannen en vrouwen vervalft. In hun rapport stellen de onderzoekers van Blueyard dat non-binaire acteurs zich dan weliswaar niet meer ‘gediscrimineerd’ hoeven te voelen en dat de organisatie eerder vooruitloopt dan volgt in een maatschappelijke trend. Maar er zouden ook nadelen zijn.

De rijke traditie van de prestigieuze prijzen staat op losse schroeven en de Theo d'Or is bovendien zeer belangrijk omdat vrouwen door de prijs ten minste aan bod komen. Twee feiten uit het onderzoeksrapport: bij (acteur)prijzen die gendercategorieën hebben geschrap, slepen mannen meer nominaties en prijzen in de wacht dan vrouwen. En: van alle acteurs op het podium in 2021 was 57 procent man.

Weinig lovende reacties

De Boer en VSCD-directeur Gabbi Mesters erkennen goed te hebben gekeken naar de commotie rond de Gouden Kalveren van vorig jaar. Eerst kreeg de organisatoren van het gala rond de filmprijzen weinig lovende reacties op het loslaten van het onderscheid in gender. Die storm werd groter op toen alle winnende acteurs man bleken.

'Zolang de meeste en vaak ook beste rollen mannenrollen zijn, is er van werkelijke genderneutraliteit niet echt sprake,' twitterde filmactrice Katja Herbers. 'Dat genderneutrale komt de mannen wel heel goed uit,' aldus actrice Maryam Hassouni op Instagram.

Acteur Yorick van Wageningen zegde woedend zijn lidmaatschap van de Dutch Academy for Film, de organisatie achter de prijzen, op. Bijna een jaar later is hij eerst even stil aan de telefoon als hem naar die beslissing gevraagd wordt. Dan: "Man, ik heb bijna een bloedende tong van het bijten. Alles wat ik zeg is zo polariserend. Maar toch: ik zie er nog steeds het nut niet van in om de prijzen te verminderen. Vervelend voor acteurs, vervelend voor de filmindustrie. En wat me helemaal razend maakte: de Academy heeft niets voor de filmwereld gedaan toen de klap door corona keihard was, maar men is wel heel druk met zo'n besluit."

Lof heeft Van Wageningen wel voor de VSCD die, bij monde van Mesters en De Boer, de genderdiscussie rond de toneelprijzen 'transparant en zorgvuldig' wil voeren. "Zij leren wel van wat bij de Academy helemaal fout is gelopen."

Normaalste zaak

Eerder deze maand maakte de organisatie van het Gouden Televizier Ring-Gala bekend het onderscheid tussen mannelijke en vrouwelijke presentatoren voortaan te laten varen, om zo plaats te maken voor een nieuwe categorie: de Televizier-Ster Impact. Daar volgde nauwelijks ophef over.

Televizier-hoofdredacteur Jeroen de Goeij: “Wij hielden rekening met de mogelijkheid van een maatschappelijke discussie, maar die is inderdaad goeddeels uitgebleven. Ik vermoed dat er in de filmwereld wat meer mondige mensen rondlopen. Voor ons is dit de normaalste zaak van de wereld, we hebben goed gekeken en beluisterd waar televisiemakers en onze stemmers zich bij thuis voelen en daar kwam dit besluit uit. Ik herken de behoefte aan zorgvuldigheid van de toneelwereld wel: iedere verandering bespreek je intern heel goed, daar neem je de tijd voor. De Televizier Ring bestaat al sinds 1964. Dat is echt een instituut, cultureel erfgoed. Daar mag je niet te makkelijk aan sleutelen.”

Yorick van Wageningen heeft een heel andere verklaring: “Mensen zijn bang geworden om zich uit te spreken, daarom bleef het zo stil.”